

TEN GELEIDE

Leon CANDAU
Voorzitter

LACA DANKT

Eens te meer hebben de meeste lezers hun lidgeld opnieuw overgemaakt. Wij danken hen hiervoor van harte. Onze penningmeester, de heer E. Christiaens wenst eveneens zijn erkentelijkheid aan dit dankwoordje toe te voegen omdat tijdige betalingen immers zijn werk vergemakkelijken.

Eveneens uit dankbaarheid vermelden wij ook de namen van al diegenen die een bijkomend bedrag toevoegden aan hun lidgeld.

Beukenhorst M, Bevin P., Bogaerts J., Calbrecht J., Cordier J., Degraeve, Dillen J., Dillen M., Dillen M., Draps J., Erasmus Hogeschool, Hennessy N., Huygens L., Missant L., Paters Oblaten, Pessemier R., Stevens W., Van Bamis W., Van de Mert D., Van de Mert E., Van der Elst W., Van der Perre – De Troy, Van Nieuwenhuysen P., Vanden Bussche G., Vanhemelrijck H., Vannetelbosch D., Vekemens A., Verheyleweghen M., Verlaet J., Vranken F., Willems H., Winderickx D. en Windey R. Deze steunbijdragen vertegenwoordigen een totaal bedrag van 239,98 €

LACA wenst AAn

al l e trouwe l ezers

een zal ig en gel ukkig

nieuwj aar

IN MIJN TIJD ... (deel 2)

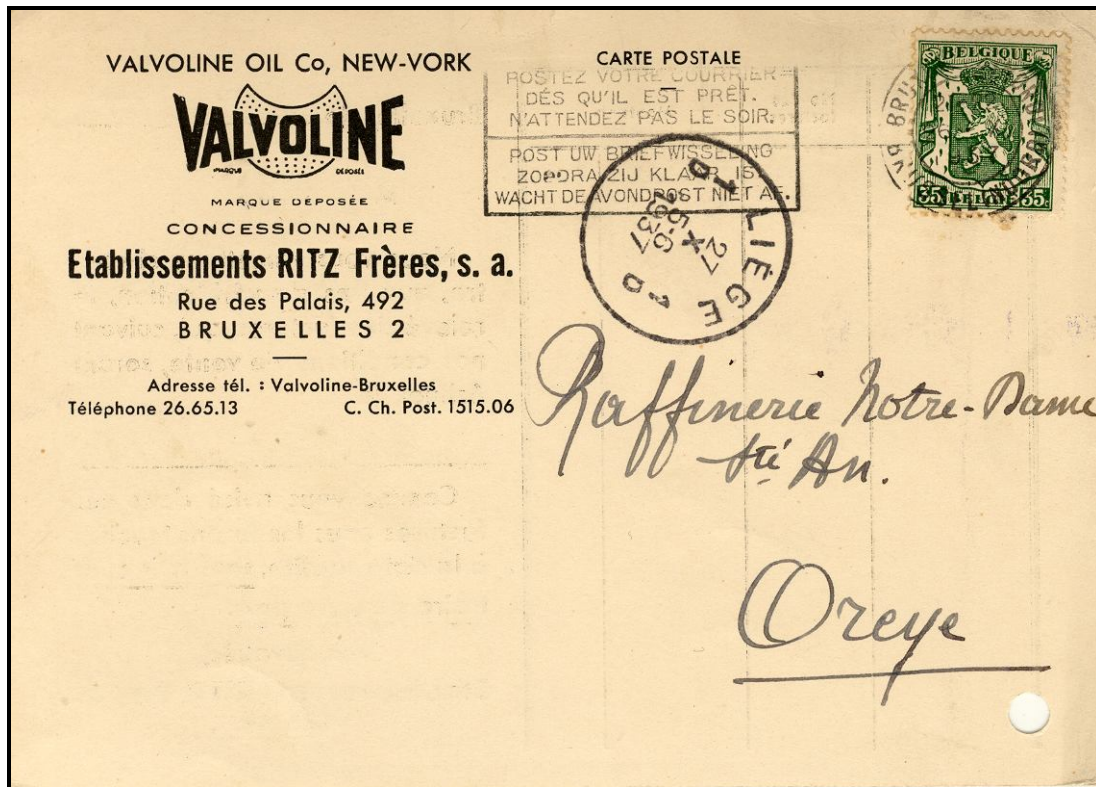
Ons lid de heer André Merens die enige tijd geleden iedereen aangenaam verraste met zijn artikel over jeugdherinneringen op en rond de Koninginnelaan (zie Laca Tijdingen jaargang 13 n° 2, blz. 18 tot en met 36) bezorgde ons opnieuw een uitgebreid artikel met betrekking tot zijn jeugdherinneringen. Ditmaal behandelt hij de **Paleizenstraat-over-de-Bruggen**. De "wandeling" speelt zich af in de jaren twintig en dertig van vorige eeuw. We hebben opnieuw zijn verhaal vergeleken met de "Annales Mertens & Rozez" uit 1928 en 1939 en moeten nu ook vaststellen dat het geheugen van André Merens gewoon uitzonderlijk is. De cursief gedrukte teksten zijn aanvullingen die we ter verduidelijking hebben overgenomen uit boven genoemde gidsen. De illustraties die we voor dit artikel gebruikten komen nu ook weer uit de rijke verzameling van onze penningmeester Christiaens Eric.

Voor we met de eigenlijke tekst beginnen zouden wij u graag laten genieten van onderstaand postkaartje. Het beeld is voor ons van geen enkel belang, trouwens we zijn er nog steeds niet achter gekomen waar deze villa met torentje gelegen was. Wat wel van belang is dat deze postkaart verzonden werd op 16 mei 1902 (poststempel op keerzijde) en dat "Emma" de schrijfster van het kaartje ons duidelijk maakt dat de Paleizenstraat-over-de-Bruggen vroeger verder doorliep: "*Notre ancienne rue des Palais est devenue la rue Mellery*" We vonden dit een leuke inleiding.

Illustratie 1: Paleizenstraat is Mellerystraat geworden.

Als men het op de hoek van het O.L.V. - Voorplein, daar waar destijds het restaurant l'Isard gelegen was, de Paleizenstraat-over-de-Bruggen in slaat treft men als eerste pand de burelen van de firma Valvoline aan. (n° 492, Valvoline Oil Co waarvan het moederhuis in New-York gelegen was. De Brusselse filiaalhouders waren de gebroeders Ritz) (illustratie 2)

Illustratie 2: kaartje uit 1937 van de Firma VALVOLINE OIL Co

Vervolgens hebben wij dan het woonhuis van de familie Botary. (wij vinden bij M&R 1928 op het n° 490 de eveneens Italiaans klinkende naam Raffo R. In 1939 vinden wij deze terug op n° 490b) Zij waren de uitbaters van de marmer - en steenzagerij uit de Emile Delvastraat en met een bijhuis in Erembodegem. Op het nummer 482 was er een kachelwinkel (Goossens A. – quincaillerie), deze verkocht meestal diverse roosters, stoofbuizen en stoofpotten. (de ronde "bol" die men aantreft bij de Leuvense stoof) Er was ook een ruime keuze aan nagels, vijzen en andere kleine ijzerwaren. Meestal kwamen de mensen er voor vijf of zes vijzen en een handvol nagels over de vloer. In die tijd was dat normaal. Ernaast was er een tabakshandelaar. (n° 480 De Mispelaer F., in 1939 was dit Goossens P. geworden) In het volgende huis, op de hoek van de Molenbeeksestraat (die later de Arthur Cosijnstraat werd), hadden wij een schoenmaker. (Deze vinden wij niet terug in het "Annuaire Mertens & Rozet" 1928 maar wel in de "annuaire" van 1939 – n° 474 Humbeek Fl. - réparateur de chaussures)

Op de hoek van de Arthur Cosijnstraat werd er aansteekhout verkocht "Bij den Achel" genoemd. Een achel was een busseltje brandhout van +/- 15 cm hoog en 10 tot 12 cm diameter bijeen gebonden met een houten wis en diende om de kachel aan te steken. Het was tevens ook een café. (*n° 4 of 21 Debie M. - café*) In de oude Molenbeeksestraat was er ook een drogist (*n° 16 of 9 Eghels L.- peintures - décors*) en een biersteker Van Hamme denk ik. (*Van Hamme – Vandenbossche – marchand de bières, n° 7 in 1939*) Deze kochten vaten van 200 of 250 liter en vulde dan flessen met een mengsel dat zij alleen kenden. Als laatste huis in de A. Cosijnstraat hadden we het café "Du Jardin Joyeux" (*Serlippens A. n° 22 of 1 - café estaminet*) (zie *Laca Tijdingen* jaargang 13 n° 2, blz. 19)

In het n° 472 op de hoek van de Paleizenstraat, was er een bakker die vooral brood bakte. Hij verkocht zeer weinig patisserie. (*Van Capelle J. was in 1939 nog een "Boutique". In M&R van 1949 vinden wij deze zelfde Van Capelle J. terug als "Boulangerie"!*) De dochter van de laatste bakker heet Yvonne en woont nog steeds in de Grotstraat. Zij is een paar jaar jonger dan ik. In het huis op de hoek van de Arthur Cosijnstraat en de Paleizenstraat zou volgens oude Lakenaren Mijnheer Van de Meulebroek (oud burgemeester van Brussel) geboren zijn. Het volgende pand was bewoond door een melkventer en ernaast was er een wasserij. (*n° 468-470 Verhamme R. - blanchisserie*) In het nummer 466 hadden we dan Milleke Kempeneer, hij was bierhandelaar die zijn bier vervoerde en aan huis leverde met paard en kar. Als laatste huis, op de hoek van de Hubert Stiernetstraat hadden wij het café "In 't Pompierke". De man van de uitbaatster was, zoals de naam van het café ons doet vermoeden, brandweerman. Hij was een kleine vent en zijn foto in oude pompierkledij hing lang in het café te prijken. (*n° 462 Segers J. - café-estaminet*)

We slaan nu rechts de Hubert Stiernetstraat in. Daar woonde er een zekere Forton, (*n° 4 Forton F. - marchand de charbon*) die in de winter kolenhandelaar was en in de zomer ijskreeemventer. Zijn ijskreeem verkocht hij met een mooie versierde kar, getrokken door een paard. Daarnaast was er een melkhandelaarster: "Jeanneke" (*n° 6 Recquet J. - marchand de lait*) Ze bracht eveneens haar melk aan de man met paard en kar. De Hubert Stiernetstraat begint in de Paleizenstraat en na twee haakse bochten komt ze terug in de Paleizenstraat. In het nummer 25 of 27 woonde er een lijstenmaker, het waren lijsten in plaaster maar hij vervaardigde ook plaasteren posturen. (*Geen spoor van teruggevonden*)

In het n° 35 een winkel van voedingswaren bij Liza, en in het n° 43 was nog een winkel van voedingswaren, bij Degrain (*n° 43 Degrain Ch. - Boutique*). In het n° 47 woonde Van de Meerschaut, de loodgieter die zijn winkel had op de Koninginnelaan 256. (*M&R 1928; Van De Meerschaut L. - carossier en M&R 1939 Van de Meerschaut A. - plombier-zingueur*) Dit was het pand waar mijn moeder haar groentewinkel had. (*Zie hier ook Laca Tijdingen jaargang 13 n° 2, blz. 18*) Dan was er de uitgang van de radiatorenfabriek "Chausson" (*n° 55-59*) De hoofdingang was op het n° 420 Paleizenstraat. In de Hubert Stiernetstraat was er nog een winkel van eetwaren "bij Marieke" en op den hoek een pantoffelwinkel "bij Jette".

Tussen de twee uiteinden van de Hubert Stiernetstraat hebben wij het Oud Gemeentehuis van Laken. **(Illustratie 3)** De straatvegers en de vuilnisophalers zijn lange tijd nog in dit gebouw geherbergd geweest. Aan de linkerzijde van het gemeentehuis was er een bureel van de gezondheidsinspectie van de stad Brussel. In de jaren '30 was er nog een slachthuis op het grondgebied van Brussel en al het vlees dat in Brussel werd ingevoerd moest een vleeskeurdersstempel krijgen, alhoewel er al een stempel opstond van een slachthuis of veearts van buiten Brussel. Dit bureeltje was open

van 6 tot 9 uur.

In het n° 456 had François Claeys er zijn boter en kaas winkeltje. Ernaast was nog een winkeltje. (*n° 454 Lebbe E. en later Pauwels A. – boutique*)

We steken de Hubert Stiernetstraat over en vervolgen onze weg in de Paleizenstraat. In het n° 446 hadden wij een koperbewerkeratelier. (*Paessens & Heirewegh - fondeurs en cuivres*) Dit huis had een goede naam en was alom gekend. Er naast was er de firma "Aux caves de la Violette". (*n° 444 Vve J. Cnop - marchand de bières*) Het was een bieruitzetter, die in grote hoeveelheden aankocht en dan uitvoerde naar

Illustratie 3: Het Oud Gemeentehuis in de Paleizenstraat

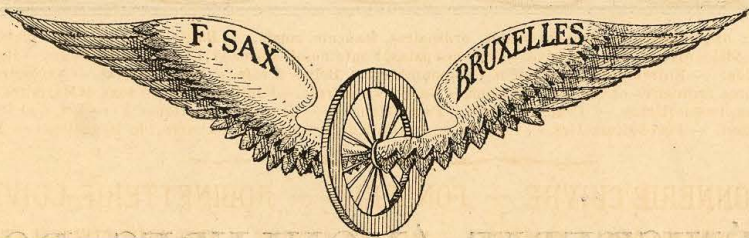
particulieren en cafés. Daarnaast was er een pottenbakker. (n° 442 *Van Zegebroeck - fabricant de poteries*) Bloempotten en schotels werden in klei vervaardigd en dan in een grote oven gebakken tot misnoegen van de burens. De reden was dat de grote schouw veel roet uitstootte. In het algemeen verwittigde Mijnheer of Mevrouw Van Zegebroeck de burens wanneer de oven aangestoken werd zodat er geen linnen aan de waskoord gehangen werd. In het n° 436 woonde er een ondernemer, daarnaast een zetelfabrikant. (n° 434 *Renard F. - garnisseur*) Verder was er een villa "Les Mesanges", het n° 430. In deze villa was een soort van reclamebureau gevestigd. (n° 430 *Hubert M. - conseiller en publicité Hij was uitgever van het "Répertoire de la Construction Moderne"*) (Illustratie 9) Later werd dit mooie pand een soort rendez-voushuis. In het n° 422 was de opslagplaats gelegen van de "Brasserie du Château" uit Strombeek. (*Symons Frères - brasseurs*) Het woonhuis was een groot herenhuis dat bewoond werd door de heer en mevrouw Symons, mede eigenaars van de brouwerij. Daarnaast op het nummer 420 was het atelier van de radiatoren "Chausson" gelegen. Tot ongeveer midden de jaren dertig was in dit pand de kopergietery Felix SAX gevestigd. (illustraties 5, 6 en 7)

We gaan onder de brug van de ijzerenweg door en steken de Albertstraat over. (zie illustratie 4)

Illustratie 4: Kruispunt Paleizenstraat en Albertstraat. De oude spoorwegbrug is vervangen door een nieuwe brug, juist achter of naast de oude. De oude brug ziet men duidelijk op illustratie 10

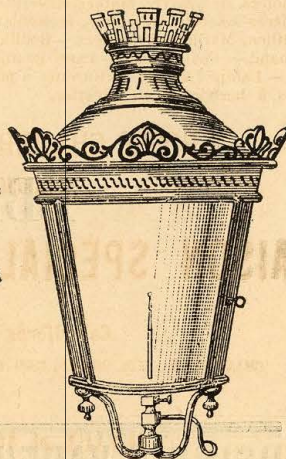
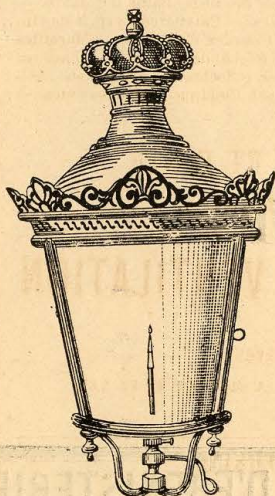
FOURNITURES GÉNÉRALES

POUR
Exploitation de Chemins de Fer, Tramways, Charbonnages & Usines

APPAREILS D'ÉCLAIRAGE
POUR
Chemins de Fer, Villes,
Charbonnages et Tramways

SPECIALITÉ D'ARTICLES
POUR
Garnitures de Voitures à Voyageurs
Railways
Tramways et Voitures de place

ARTICLES
EN ARGENT NEUF

Cuivrerie en Général
*Polies, Nickelées ou Dorées
pour Voitures.*

Supports de Filets.
Supports de Stores et de
Rideaux.
Anneaux de Rideaux.
Timbres-Sonnerie p^r Voitures
de Tramways
(système SAX breveté).
Timbres pour Voitures de
Place.
Serrures de Portières.
Crosses de Portières.
Ventilateurs.
Mains courantes en cuivre.
Mouvements de Stores.
Cornières en cuivre (Jets
d'Eau).
Coulants p^r Cordons de glace.

FÉLIX SAX

BREVETÉ
404, Rue des Palais, 404
BRUXELLES-LAEKEN (BELGIQUE)
Entrée des Bureaux, Magasins et Ateliers
49, Rue St-Georges (Laeken)

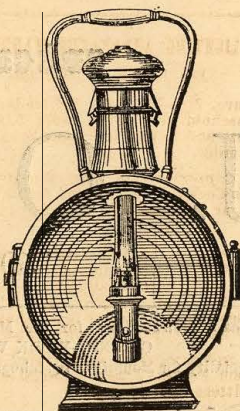
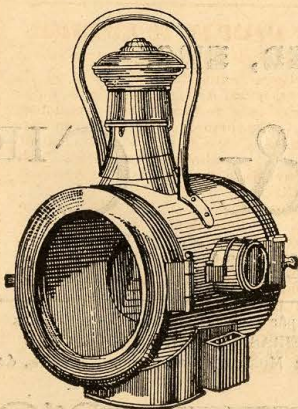
USINE A VAPEUR
FONDERIE DE CUIVRE
NICKELAGE
PETIT MATÉRIEL POUR CHEMINS DE FER.
QUINCAILLERIE, OUTILS
SPECIALITÉ DE MECHES A SPIRALE
POUR MÉTAUX (GARANTIES)

FABRIQUE DE BECS PLATS A PÉTROLE

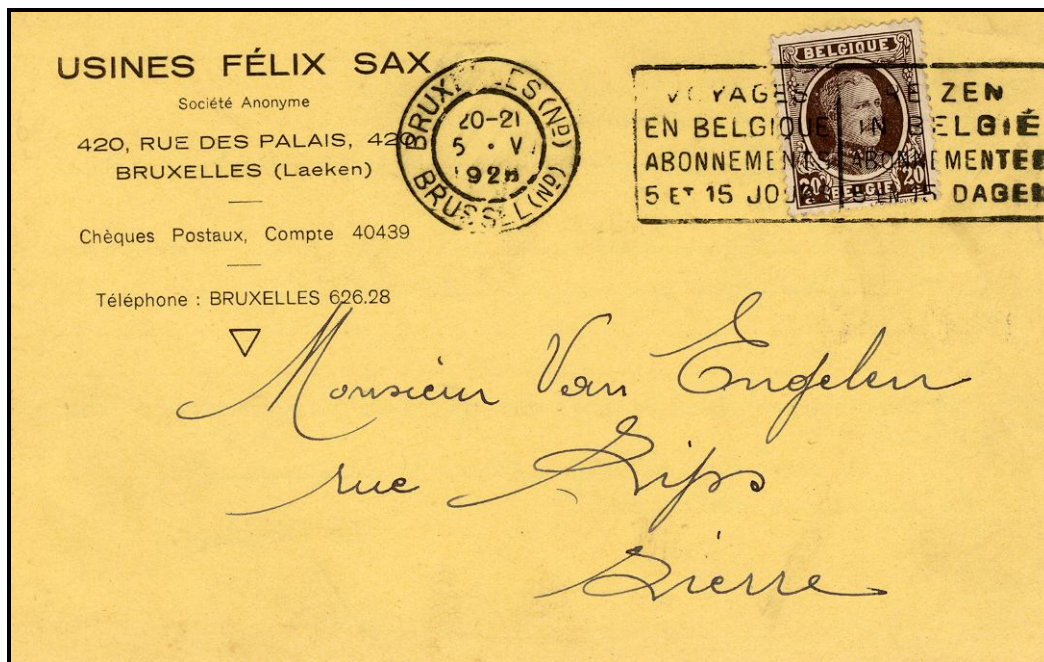
ÉTOFFES
DE GARNITURES

EN
TOUS GENRES
Velours. — Drap.
Étoffe de Crin.
Étoffe p^r Rideaux et Stores.
Soie, Mérinos, etc.
Galons.
Filets de Bagages.
Crin animal et végétal.
Toile à voile p^r Impériaux.
Toiles à garnir.
Tapis de pied en Laine.
Toiles cirées pour planchers.
Toile Américaine.

Illustratie 5: reclameblad van de Firma SAX uit 1885.
Merk op! Het huisnummer was destijds 404 en niet 420

Illustratie 6: "gele postkaart" gebruikt door de Firma SAX in 1928

CHAUSSON

De Belgische Fabrieken van Radiateurs
" CHAUSSON " N. M.

420, Paleisstraat, 420, BRUSSEL 2

TELEF. : 26.26.28 - 26.23.56

hebben speciale werkhuizen ingericht voor het vervaardigen van alle soorten platen voor Autos : **Radiateurs - Vergaarbakken - Versnijding - In vorm zetting.** Beschikken over eene volmaakte -moderne instelling voor de hernieuwing van alle Radiateurs voor Autos en Vliegtuigen.

Alle soorten van buisvormige-koelblokken en metaalblaadjes vormende een hiëen-nest Europeesche en Amerikaansche. - Probeer ééns de nieuwe metaalblaadjes R 37, die de hoogste bewerking geven.

MODERNE INSTELLINGEN VAN VERKOPEREN
VERNIKKELLEN - CHROMEEREN - EN IN CADMIUM ZETTEN

Illustratie 7: reclameblad van de Firma CHAUSSON

Op de hoek met de Albertstraat hadden wij een winkeltje (*n° 418 Bogaerts F. – boutique*), later werd dit het "Café Central". (*n° 418 Vve Casteleyn – Café Central*) Wat verderop woonde een oude veearts (*n° 406 Docquier G. - vétérinaire*) die vooral paarden verzorgde want in die tijd met de kat of de hond naar de veearts gaan werd niet zo vlug gedaan. Ernaast hadden we dan een marmeratelier. (*n° 404 Raets J.- marbrier*) Enige huizen verderop was er een zelfwasserij, niet het moderne zoals nu, ze was uitgerust met een grote motor die met een stelsel van wielen en riemen een tiental grote wasmachines deed draaien. (*Wij vinden er geen spoor van terug*) In het n° 396 was er de groothandelaar in koloniale waren Vander Biest. (*Vander Biest A. – denrées coloniales (grossiste)*) Dan was er nog een groot gebouw of hangar, wat daar was weet ik niet meer. Aangezien wij niet ver van de vaart zijn aangekomen hadden we tot op de hoek nog drie cafés. (*n° 372 Smets G., n° 368 Melle De Bruyn en n° 366 Schollaert R.*) (zie illustratie n° 8) Tussen één van de drie cafés was er nog een sigarettenwinkel. (*n° 370 Keulemans C. - tabacs et sigares – in 1939 wordt dat Slabbinck Fl. - café-brasserie – dus 4 cafés in de vier laatste huizen van de straat*)

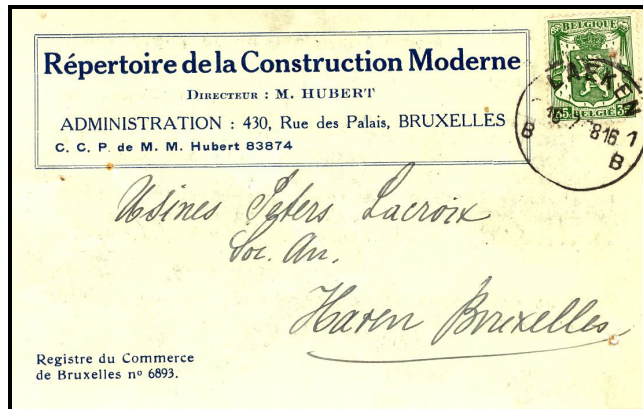
We steken de paleizenstraat over en gaan op onze stappen terug naar de O.L.V. - Kerk van Laken

Eerst treft men er een hersteller van elektrische motoren aan en een paar huizen verder een groentewinkel. (*Wij stellen vast dat op tien jaar tijd heel wat veranderde in dit gedeelte van de Paleizenstraat. Slechts enkele handelszaken zijn dezelfde gebleven.*) Op het einde van dit stuk, op de hoek van de Paleizenstraat en de verlenging van de Albertstraat was er een klein maar aangenaam café bij Van Vaerenbergh. (*n° 387 Van Vaerenbergh H. – café*) Daar werd er bijna niets anders gedaan dan met de kaarten gespeeld. Vooral whist was er erg in trek en men speelde er voor 5 centiemmen de winnende slag. (**Illustratie 10**) (*Bekijken*

Illustratie 8: 366 Paleizenstraat « A la Ville d'Alost »

we onderstaande postkaart eens aandachtig: we stellen vast dat de stoeprand gewoon doorloopt, de Albertstraat was nog niet doorgetrokken tot aan de vaart. De "Annales Mertens et Rozez" van 1928 en 1939 maken er ook geen gewag van.)

Illustratie 9: 430 Paleizenstraat

Illustratie 10: Café van H. Van Vaerenbergh

We steken de verlengde Albertstraat over, gaan onder de brug van de spoorweg door en volgen de muur van het koninklijk domein tot aan de hoek van de Disselstraat

In de Disselstraat was er een meelfabriek en een groothandelaar in schoolschriften en klasbenodigdheden. (*niet terug gevonden*)

Op de hoek van de straat, (*we zijn dan terug aan de Paleizenstraat*) was er een bieropslagplaats. (*waarschijnlijk Esquiro E. – courtier en vins en het Entrepot vinicole Franco-Ibérique dat later de "Compagnie Nectar" werd, n° 389 en 391*) **(Illustratie 12)** Twee huizen verderop hadden wij het café bij "Wis Blondiau". (*n° 395-397 Blondiau E., in 1928 camionage et café en in 1939: bois à brûler et café*)

Wat verderop, voorbij het café van Wis Blondiau was er een groot hekken waar de werkhuizen van de firma Van Damme gevestigd waren. (*n° 405 Van Damme F. - atelier de carrosserie d'automobiles*) Deze firma was speciaal toegelegd op het maken van luxueuze paardenkoetsen. Het waren heel mooie glimmende koetsen met deuren die uit gebogen hout vervaardigd werden. Ik heb bij de weduwe Van Damme nog van die deuren gezien, buitengewoon schoon. Van Damme was ook hofleverancier. Ernaast was er de schrijnwerkerij van de heer Franqui (*n° 407 Franqui T. - menuiserie, in 1939 Franqui L.*) Ze waren onderaannemers bij grote bouwwerken en deden er al de schrijnwerkerij. Daarnaast was er een bakker (*n° 415 Vanbeneden J. – boulanger*) en een groentewinkel "Bij Irma". (*n° 419 Deveydt S. – boutique*) Dan was er nog een beenhouwer. (*n° 421 Nuyts L. – charcutier*) Op de hoek had men een café (*n° 423 Raes F. – café*). Op de muur van dit pand hangt er een gedenkplaat voor Jozef Van Cutsem. (**Jef Van Cutsem**) **(illustratie 11)**

Jef Van Cutsem was de laatste lantaarnman van Brussel, hij deed dit tot in 1958. In dit jaar verdwenen ook de laatste 60 gaslantaarns op het grondgebied van de stad Brussel. De laatste twee gaslantaarns die hij op zijn ronde moest aansteken en doven waren gelegen aan de ingang van het Koninklijk Paleis van Brussel. Hij was ook een tijdje gemeenteraadslid. Bij de gemeenteraadsverkiezingen waar hij als kandidaat optrad kreeg hij ongeveer 800 voorkeurstemmen. Als gemeenteraadslid zette hij zich vooral in voor de kleine man in zijn kwartier. Jef Van Cutsem was ook voorzitter van de handelsvereniging van de Paleizenstraat-over-de-Bruggen en startte met een braderij en een stoet die begin september plaats vond. Hij ontwierp de "Lakense Reuzen" ("*Les Géants de Laeken*") en "De Dikkoppen van Laken" ("*Les Grosses Têtes*") alsmede "Les Lutins de Laeken". Hij heeft ook bekomen dat er een chalet aan het station van Laken en een in het park van Laken gebouwd werd. In het chalet aan het station konden de wijkbewoners voor weinig geld een kop koffie krijgen. Jef Van Cutsem stierf in 1962 op 89-jarige leeftijd. **(illustraties 13 14 en 15)**

Illustratie 11: Gedenkplaat voor Joseph Van Cutsem, Paleizenstraat 423

Wij slaan rechts de Grotstraat in waar de opslagplaats gelegen was van de schrijnwerkerij Franqui. Er was destijds ook nog een gang waar een drietal huisjes gelegen waren. Het laatste pand was het woonhuis van Van Damme (*n° 11 Van Damme F. - carrosserie d'automobiles*). Aan de overzijde (*terug richting Paleizenstraat*) had men de stapelplaats van de firma Beken, gespecialiseerd in aankoop en verkoop van tonnen, alle modellen. (*n° 12 Beken J. - négociant en fûts vides*). Terug op de hoek van de straat was er in het hoekhuis een kelder waar een bollewinkel gevestigd was, men moest er vier trappen naar beneden gaan. De trappen waren op de hoek zelf. We zijn terug in de in de Paleizenstraat, we slaan rechts af en komen zo voorbij het eetwarenwinkelkje van Van Cutsem. (*n° 431 Van Cutsem H. - boutique*) Als laatste belangrijk pand hadden wij nog het woonhuis van tonnenaankoper Beken.

We volgen nog een stuk van de Paleismuur en komen zo terug aan op ons vertrekpunt.

André Merens

COMPAGNIE NECTAR

SOCIÉTÉ ANONYME

AGENTS GÉNÉRAUX DES BRASSERIES
HEINEKEN - AMSTERDAM
J. AITCHISON & Co LTD
EDINBURGH
BARCLAY-PERKINS - LONDRES

AGENTS RÉGIONAUX DES BRASSERIES
ALKEN A ALKEN
BRASSERIE D'ORVAL
DES RR. PP. TRAPPISTES

Comptoir du Verre Creux

Rue de la Régence, 59

Bruxelles

BRUXELLES II, le 5 juillet 1949
Rue des Palais, 391 (Outre-Ponts)

Messieurs,

0/5290
Veuillez noter que nous remettons en vigueur notre commande du mois de mars relative à 1.000 verres " Benjamin monstre ", avec inscription " Orval " en émail bleu et bord platine.-

Nous comptons sur vos bons soins et vous prions d'agréeer, Messieurs, nos salutations bien distinguées.-

COMPAGNIE NECTAR S.A.
L'Administrateur-délégué,

BANQUE DE LA SOCIÉTÉ GÉNÉRALE (AGENCE PLACE LIEDTS) N° 922.310
TÉLÉPHONES : 26.37.17 (COMMANDES) 26.55.16 (DIRECTION) COMPTE CH. POST. 134.12 REG. COM. BRUX. 77134

Illustratie 12: Bestelbon uit 1949 van de S.A. COMPAGNIE NECTAR

Illustratie 13

Illustraties 13 en 14 – « Les Grosses Têtes » et « Les Lutins de Laeken »
 Beide carnavalsverenigingen werden door Jef Van Cutsem in het leven
 geroepen.

Jef Van Cutsem is de man rechts op bovenstaande foto (met klak en wit hemd)

Illustratie 14

**Grand Cortège
Carnavalesque d'Été**
et
Corso fleuri de Laeken

FACTURE N° 8

Le 12 Aout 1956.

Ets Van Cauwenberghe,
183, Rue Léopold Ier,
Laeken.

Virer au nom du secrétaire :
R. PETEUX, 476, rue des Palais (O.-P.) Laeken
C. C. P. : 676.15

Pour une insertion publicitaire de 1/8 page dans notre ~~Bulletin~~ Programme
Officiel de Carnaval D'Été de Laeken. fr. 200.-

Taxe 5 % 10.-

TOTAL fr. 210.-

Tout réclamation, pour être valable, doit être faite endéans les huit jours de la réception de la présente. Les Tribunaux de Bruxelles sont seuls compétents pour trancher les litiges.

Reçu la facture N° 8, le _____, Fr. 210.-
Signature, Van Cauwenberghe.

Illustratie 15 : factuur voor inlassing van reclame in het programmablade van de « Carnaval d'Été de Laeken » 1956

Genezing door het gebed van alle ziekten

Allerhande wonden en ziekten, Onzuiverheid van het bloed, Etterbuil, Aderspatten, Krop, Hoest, Bloedveraring, Algemeene zwakheid, Rheumatiek, Zenuwpijn, Hersenvliesontsteking, Vliegende tering, Lendenpijn, Graveel (steen), Baardziekte, en alle andere soorten ongeneesbare ziekten. — Genezing der plagen der dieren. — Goede uitslagen in handel en zaken, alsook in land- en tuinbouw in 't algemeen.

Zich wenden den Maandag, Dinsdag en Donderdag, van 8 tot 12 en van 13 tot 17 uur. -- Den Woensdag van 8 tot 12 uur

bij Mevrouw Caluwaerts-Fauconnier

408, Paleizenstraat-over-de-Bruggen, BRUSSEL II

Illustratie 16 : Zonder commentaar... !

Paleizenstraat over de Bruggen (Laken)

Aangezien het "verhaal" van de heer Merens zich afspeelt in de periode 1928 -1940 hebben wij de "Annuaire Mertens et Rozez" van 1928 en 1939 met elkaar vergeleken. Om deze ellenlange opsomming in te korten hebben wij alle panden waarin geen handelszaak gevestigd zijn opzettelijk weggelaten.

Mertens & Rozez 1928

Mertens & Rozez 1939

We beginnen onze opsomming op het einde van de straat aan de hoek van het O.L.V. Voorplein

496	ADRIAENS J.	Peintures, décors et vitrages	496	Idem	
492	VALVOLINE OIL Co	Concessionnaires: Ritz frères	494	DE GRAUW G.	Mercerie
490	RAFFO R.	Négociant	492	Idem	
484	PENNINCKX Th.	Mécanicien - Constructeur	490	BRUNO R.	Industriel
482	GOOSSENS A.	Quincaillerie	490b	BOTARY B.	Industriel
480	DE MISPELAER F.	Tabacs et cigares	484	Idem	
474	VERCRUYSSSE M.	Robes et confections	482	Idem	
			480	GOOSSENS P.	Tabacs et cigares
			474	HUMBEEK Fl.	Réparation de chaussures

We slaan rechts de hoek om van de Molenbeeksestraat (de huidige Arthur Cosijnstraat)

De Molenbeeksestraat begint aan de Paleizenstraat en eindigt aan de Koninginnelaan !

De Arthur Cosijnstraat begint aan de Koninginnelaan en eindigt aan de Paleizenstraat !

4	DEBIE M.	Café	21	DEBIE M.	Café
6	WILLEMOTTE L.	Réparation de chaussures	17	VEEVAETE Th.	Marchand de lait
12	DEZEEUW (Mme)	Coiffeur pour dames	11	MEULEMAN L.	Réparation de chaussures
14	MAETTELAEER J.	Coiffeur	9	EGHELIS L.	Peintures - Décors
16	EGHELIS L.	Peintures - Décors	7	VAN HAMME -	Marchands de bières
18	VERDIN (Melle A.)	Denrées coloniales et couleurs		VANDENBOSSCHE	
22	SERLIPPENS A.	Café - Estaminet	5	VERDIN (Melle A.)	Denrées coloniales et couleurs
			1	SERLIPPENS A.	Café - Estaminet -
					"Du Jardin Joyeux"

We zijn aan de "coupure du chemin de fer" en keren op onze stappen terug naar de Paleizenstraat

21	DE BONDT A.	Boucherie - Charcuterie	2	DE BONDT A.	Boucherie - Charcuterie
15	Vandervaeren F.	"The Flarido's" Artiste	6	CAHU H.	Réparation de chaussures
13	CHEFNEUX E.	Garage	10	DESCAMPS J.	Garage
9	DE GRAEVE E.	Blanchisserie de linge	18	LAUWERS J.-B.	Boutique
7	LUYCK A.	Réparation de chaussures	20	DEMOL D.	Café - Brasserie et charbons
5	SCHAUTERS (Melle)	Boutique			
3	DEMOL D.	Café - Brasserie			

Zoals men kan vaststellen veranderde deze straat na 1928 van naam en daarbij ook de huisnummers. Deze beginnen niet meer vanaf de Paleizenstraat, waar het Lakense Gemeentehuis stond, maar wel vanaf de Koninginnelaan.

Het nieuwe Gemeentehuis van Laken stond boven aan de Maria-Christinastraat op het Gemeenteplein, vandaar dat de huisnummers ook vanuit deze richting begonnen.

Het is dan ook moeilijk de huisnummers met elkaar te vergelijken. Toch kunnen we vaststellen dat sommige handelszaken zoals Debie M. (n° 4 en 21), EGHELIS L. (N° 16 en 9), SERLIPPENS A. (n° 22 en 1), DE BONDT A. (n° 21 en 2),

DEMOL D. (n° 3 en 20) een en dezelfde zaken zijn.

Terug in de Paleizenstraat aangekomen vervolgen wij onze weg en slaan rechts af

472	DERYCKE V.	Boutique	472	VAN CAPELLE J.	Boutique
468-470	LOOTENS J.	Mécanicien - Répart. Autos	468-470	VERHAMME R.	Blanchisserie
464-466	KEMPENEERS E.	Marchand de bières	464-466	Idem	
462	SEGRS J.	Café - Estaminet	462	Idem	

We zijn nu op de hoek van de Hubert Stiernetstraat aangekomen

Deze straat heeft een "U" vorm, ze begint aan de nummers 460-462 Paleizenstraat en eindigt terug in de Paleizenstraat ter hoogte van de nummers 450-454

Rechterzijde van de straat (buitenkant van de "U" vorm)

13	POPPE P.	Café	15	VAN de SEEN F.	Réparation de chaussures
21	DE KONINCK F.	Entrepreneur de toitures	21	VANDERHAEGHEN A.	Charbons et boutique
21a	MULLER J.	Marchand de charbon	33	JANS Ch.	Boutique
21b	SEMINCK L.	Boutique	43	Idem	
33	CUYPERS F.	Boutique	47	VD. MEERSCHAUT A.	Plombier - Zingueur
37	DE BLOCK (Melle)	Robes et confections	55-59	Rouillier M.	Directeur Radiateurs "Chausson"
43	DEGRAIN Ch.	Boutique	69	GRYSEELS T.	Tailleur
47	VD. MEERSCHAUT L.	Carossier	73	DE BUCK R. et Fils	Pompes funèbres
57	SAX F.	Usines app. d'éclairage	75	TERNEU A.	Réparation de carrosseries
67	MOYES - TREMELET	Fabricant de bigoudis	77	COLMAN J.	Boutique

Linkerzijde van de straat (binnenkant van de "U" vorm)

2b	SOMERS L.	Atelier de menuiserie	4	Idem	
4	FORTON F.	Marchand de charbon	6	RECQUET J.	Marchand de lait
6	VAN HEMELRYCK H.	Marchand de lait	32	Idem	
12	VAN PESTEL (Mme)	Brodeuse	50	VAN LIERDE G.	Fruits
32	CLAEYS (Vve P.)	Marchand de légumes			
46	DORIKENS E.	Boutique			

Hier ook stellen wij een grote verandering vast in de huisnummers, vele huisnummers die in 1928 niet bestonden of niet vermeldt werden komen nu wel voor in 1939. De rechterzijde (de buitenvorm van de "U") blijkt ineens veel langer geworden te zijn. Dit is ook het geval voor de linkerzijde (de binnenvorm van de "U").

We zijn terug in de Paleizenstraat aangekomen maar sommen eerst de panden op die gelegen zijn tussen het begin en het einde van de Hubert Stiernetstraat

460-458	Oud Gemeentehuis van Laken		458	Expertise de viande (2e district)	
	<i>Vreemd is dat M&R dit niet vermeldt</i>			<i>Ook hier geen vermelding, wel van de vleeskeuring</i>	
			456	CLAEYS Fr.	Crémérie

454 LEBBE E. Boutique
 452 VAN HEMELRYCKE J. Transport automobile

454 PAUWELS A. Boutique

We steken de Hubert Stienetstraat over en vervolgen onze weg

450 LARDINOIS Location de voitures
 446 PAESSENS & HEIREWEGH Fondeurs en cuivres
 444 DE VALKENEER G. Produits alimentaires
 SPECIAL E. Négociant en bières
 442 VAN ZEGENBROECK Fabricant de poteries
 438 Hubert F. Vétérinaire
 434 RENARD F. Garnisseur
 430 Hubert M. Conseiller en publicité
 426 OPALVENS D. Réparation de chaussures
 422 SYMONS Frères Brasseurs
 420 Usines Felix SAX Fonderie de cuivre

446 Idem
 444 CNOP (Vve J.) Marchand de bières
 442 Idem
 430 Idem
 424 WARNIER C. Tapisserie - Ameublement
 420 RADIATEURS CHAUSSON

We gaan onder de spoorwegbrug door en komen onmiddellijk op de hoek van de Albertstraat die we rechts inslaan

36 MAILLE L. Menuisier
 32 BLOCK F. Mortier au broyeur
 20 Ackermans H. Compositeur de musique
 4 KAYAERTS D. Tailleur pour dames

34 BAUWENS H. Mat. et fourn. pour imprimeries
 32 BLOCK F. Tourneur en fer
 18 LABEEUW F. Maroquinerie
 14 DELFOSSE A. Articles pour enfants
 8 MEYER Richard Tailleur

Aan de Koninginnelaan aangekomen gaan we op onze stappen terug naar de Paleizenstraat

1 KEYMOLEN Ad. Boutique
 27 SCHUTTERS (Melle) Robes et confection

1 BOSSON R. Photographe
 15 ANDREWS (Melle) Robes et confection
 29 NETTENS (Mme) Tailleuse

Wat opvalt is dat er in de Albertstraat zeer weinig handelshuizen te vinden waren, het was waarschijnlijk een rustige straat met tal van deftige burgerwoningen waar kleine beroepen zoals: "Tailleur", "Tailleuse", "Robes et confection" geen winkels waren, maar waar binnenskamers gewerkt werd.

We slaan rechts de Paleizenstraat in en vervolgen onze weg richting vaart en de hoek van de Koninginnelaan

418 BOGAERTS F. Boutique
 416 BORREMANS P. Tailleur
 406 Docquier G. Vétérinaire
 404 RAETS J. Marbier
 400 DE NEUTER Arm. Vieux métaux
 398 DUPONT A. Quincaillerie, articles pr. Bât.
 396 VANDER BIEST A. Denrées coloniales (grossiste)
 392 GASPAR G. Tapissier
 384-386 HUBLET E. Garage

418 CASTELEYN (Vve) Café Central
 416 ESSERS P. Peintures - Décors
 412 FEYEN A. Marchand de lait
 406 Idem
 404 Idem
 400 JANSSENS R. Beurres pour pâtisseries
 398 Idem
 396 Idem
 384-386 VAN HAVERMALE A. Garage

	ORVAL G.	Bonnerterie en soie (grossiste)			
382	COTTYN C.	Location d'automobiles	382	DAMAN J.	Fruits - Légumes
			378	DEDECKER (Mme)	Robes et manteaux
372	SMETS G.	Café	372	THIELEMANS F.	Café - Brasserie
370	KEULEMANS C.	Tabacs et sigares	370	SLABBINCK FI.	Café - Brasserie
368	DE BRUYN (Melle)	Café - Estaminet	368	Idem	
366	SCHOLLAERT R.	Café - Brasserie	366	Idem	

"A la Ville d'Alost"

(N° 372 tot 366 op 4 huizen - 3 cafés !)

(De 4 laatste huizen van de straat - 4 cafés !)

Op de hoek van de Koninginnelaan aangekomen steken we de Paleizenstraat over en bespreken de andere kant van de straat (terug richting kerk van Laken)

			351	"HARMONIA"	Editions Musicales
359	VAN OPHAEREN F.	Garage et réparations d'autos	359	Idem	
361	DE SCHEPPER	Brasseur	361	DRIES J.	Broderies
365	VAN HELLEMONT	Boutique	367	Idem	365 is geworden: 367
369	DEMEY (Egouse)	Robes et confections	369	VERSIEU D.	Plombier - Zingueur
	DEMEY S.	Plombier			
371	Hofmans E.	Dir. Bâteaux Mouches de Brux.	371	VAUTIER E.	Laboratoire "Abatériol"
373	OSSELAER (Mme)	Broderie			
377	De Guchteneer A.	Avocat	377	Idem	
381	GUILLIAMS Ch.	Plafonneur - Blanchisseur			
383	WAMBACQ P.	Importations ?			
385	COMPTOIR DU SOUDAN S.A.		385	Idem	
	SOMERS L.	Ebéniste			
387	VAN VAERENBERGH H.	Café	387	Idem	

We zijn opnieuw aan de spoorwegbrug aangekomen

De lezer zal vaststellen dat de Albertstraat nog niet doorgetrokken was tot aan de vaart

We vervolgen onze weg en lopen langs de muur van het Koninklijk Domein tot aan de hoek van de Disselstraat die we links inslaan

1	DESBREQUOIS P.	Blanchisserie de linge	1-3	WEINMANN M.	Vieux vêtements
2	Salvé L.	Curé			
5	MENNEN F.	Camionage			
9	VANDERSCHRICK P.	Peintures			

We zijn aan het einde van deze doodlopende straat en keren op onze stappen terug naar de Paleizenstraat

389	ESQUIRO E.	Courtier en vins			
389-391	Entrepôt vinicole Franco - Ibérique		389-391	COMPAGNIE NECTAR	Bières
393	SCHEPMANS F.	Tôlerie d'automobiles	393	ROEKENS J.	Tôlerie d'automobiles
395-397	BLONDIAU E.	Camionage et café	395-397	BLONDIAU E.	Bois à brûler et Café
399	VINCK (Vve)	Café	399	STADFELD J.	Réparations de chaussures
403	VAN ELST E.	Tourneur en bois			
	VAN ELST F.	Ebéniste			
405	VAN DAMME F.	Atelier de carros. d'automob.	405	WILFORD Etabliss.	Autos
407	FRANQUI T.	Menuiserie	407	FRANQUI L.	Menuiserie
413	MERTENS P.	Constr. de pyromètres et mano	413	Idem	Mécanicien - constructeur

415	VANBENEDEN J.	Boulangier	415	Idem
419	DEVEYDT S.	Boutique	419	Idem
421	NUYTS L.	Charcutier	421	Idem
423	RAES F.	Café	423	Idem

We zijn aan de Grotstraat aangekomen

(M & R vermeldt dat de nummers 20 tot en met het einde deel uitmaken van de Disselstraat)

Op oude lakense plattegronden zien wij dat de Grotstraat in "U" vorm (zoals de Hubert Stiernetstraat) doorliep naar de Paleizenstraat. Sinds lang is de Grotstraat een doodlopende straat geworden die eindigt aan de muur van het Koninklijk Domein. De nummers 20 tot en met het einde waren gelegen in het "been" van de "U" vorm dat omgedoopt werd in Disselstraat. Deze panden kregen een nieuwe nummering. De Disselstraat is eveneens een doodlopende straat die eindigt aan de muur van het Paleis.

17	MERTENS et fils	Mécaniciens	18	MERTENS A.	Mécanicien
15	VAN CUTSEM J.	Bois à brûler	16	VAEREMANS E.	Légumes
11	VAN DAMME F.	Carrosserie d'automobiles	12	BEKEN J.	Négt en fûts vides
2	VAN DEN BORRE J.	Laiterie Ste Gudule	2	Idem	

We zijn tot op het einde van deze doodlopende straat gegaan en zo terug op onze stappen naar de hoek van de Paleizenstraat gekomen die we rechts inslaan.

425	VAN HECKE A. et fils	Manufacture articles voyage	425	VAN HECKE A.	Sans profession
429	SAVOIR J.	Café	427	VAN RASBOURG E.	Tailleur
431	VAN CUTSEM H.	Boutique	429	DROESBEKE J.	Café
433	WYNS A.	Café et marchand de bières	431	VAN INGELGEM F.	Boutique
435	NAVEZ Z.	Tailleur			

Van hieraf tot aan de hoek van het O.L.V. - Voorplein staan geen huizen meer. We volgen opnieuw een stuk muur van het Koninklijk Domein en komen zo op het einde van de Paleizenstraat waar we onze "wandeling" begonnen zijn

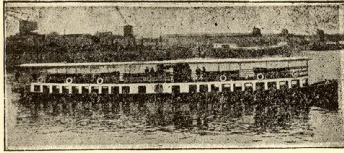
Illustratie 17 : Visitekaart van de "Grande Tonnellerie Krämer Frères" Mellerystraat 40 – 48 (vroeger Paleizenstraat, zie ook illustratie 1)

LAEKOH
100

SOCIÉTÉ ANONYME DES
Bâteaux Mouches Bruxellois

*****O*****

SERVICE RÉGULIER DE VOYAGEURS
ENTRE
BRUXELLES, VILVORDE, CAPPELLE-AU-BOIS
WILLEBROECK, BOOM ET ANVERS

BATEAUX POUR EXCURSIONS
SOCIÉTÉS, ÉCOLES, ETC.

TÉLÉPHONE : 513,09
CHÈQUES POSTAUX : 181,401
○○○○○○

Laeken, le 5 Septembre 1927
371, RUE DES PALAIS

*Monsieur le Directeur
des Charbonnages de Coucnelles Nord
Coucnelles.*

*Nous vous prions de bien vouloir,
au reçu de la présente, nous adresser en
gare de Bruxelles-Maritime pour embarque-
ment 40 tonnes briquettes type marine.
Toutefois, veuillez agréer Monsieur, nos
salutations distinguées.*

L'Administrateur - Gérant,

E. Hofmans

Illustratie 18 : S.A. Bâteaux Mouches de Bruxelles

Op de vorige bladzijden, in de opsomming van "Mertens & Rozez", zien wij dat op het n° 371 van de Paleizenstraat de heer **Hofmans E.** directeur van de s.a. "Bâteaux Mouches de Bruxelles" woonachtig was. Hierboven een brief getekend door Hofmans E. voor de aankoop van 40 ton steenkool. (zie ook illustratie op de kleurencover van Laca Tijdingen jaargang 14 - n° 1)

OMTRENT MONUMENTEN, GEDENKTEKENS EN EREPERKEN VOOR MILITAIRE EN BURGERLIJKE SLACHTOFFERS VAN BEIDE WERELDOORLOGEN IN LAKEN

L. Candau

DEEL 2

1. ALGEMEEN

In de eerste aflevering van deze studie werd aangetoond dat de oudstrijdersverenigingen vaak betrokken waren als initiatiefnemers bij de besprekingen en de procedures met het oog op de oprichting van de oorlogsgedenktekens in dorpen en steden. Deze "trend" kan ook in Laken vastgesteld worden.

Volledigheidshalve vermelden we dat na WO I de eensgezindheid in de Vlaamse rangen verbroken was. Het conflict tussen het "volksnationalisme" en het "staatsnationalisme" spitste zich zienderogen toe. Activistisch georiënteerde Vlamingen en aanhangers van de uit de loopgraven ontstane "Frontbeweging" verenigden zich tot "Vlaamse Oudstrijders" (V.O.S. of Vossen) en verwierven in hun dorpen en steden een grote politieke invloed. Als tegenhangers vonden zij op hun weg de "Nationale Strijdersbond" (N.S.B.), samengesteld uit oudgedienden die de eenheid van het vaderland voorstonden¹.

Deze opsplitsing in twee oudstrijdersbonden leidde soms tot heftige discussies bij de ontwerpkeuze van oorlogsgedenktekens. Vaak waren de gekozen symbolen en uitgebeelde figuren verschillend, naargelang de N.S.B. of de V.O.S. het initiatief namen. Daarom kwam het af en toe tot betreurenswaardige incidenten tijdens de voorbereiding en de onthulling van de monumenten, zoals bvb. in Mechelen op 29 juni 1924².

---

¹ dr. M. Van Haegendoren, "De Vlaamse Beweging nu en morgen", deel I, uitg. : Heideland – Hasselt, 1962, pp. 57-66

² - H. Vannoppen in "Oorlogsmonumenten in Midden-Brabant, een nieuwe benadering", p. 195

- P. De Greef in: "Het officiële oorlogsmonument van de Stad Mechelen, speelbal van belangen", pp. 220-232 beiden verschenen in "Ons Heem", jg. 52 – N° 4 – uitg. : Verbond voor Heemkunde

Bij de bestudering van het Lakense dossier i.v.m. het lokale oorlogsmonument vonden we geen aanwijzingen nopens het bestaan van voornoemde controversen. Een officiële verklaring hiervoor ontdekten we in het omvangrijke werk van Dr. Van Haegendoren³:

“Het Franssprekende bevolkingsaantal evolueerde als volgt in de Brusselse agglomeratie:

1846: 32,46 % - 1910: 51,31 % - **1920: 60,81 %**”

“De Brusselaar heeft zich altijd van het Frans bediend als statussymbool, hoewel de oorspronkelijke Brusselaars en de Franssprekende Brusselaars, herkomstig uit Vlaanderen, regelmatig binnenshuis het Vlaams bleven spreken. De ingeweken Walen kwamen er meestal niet toe het Nederlands te leren.” (we zullen er later op terugkomen)

Maar keren wij nu terug naar onze lokale toestand in Laken.

De Lakense patriottische beweging mag als een der oudsten van het land beschouwd worden. Zij bestaat reeds 83 jaar in haar huidige vorm. Al die tijd legden de aangesloten leden, in een geest van onderlinge vriendschap en hulpvaardigheid, getuigenis af van hoge vaderlandslievende waarden. Zij waren steeds in groten getale aanwezig op de lokale, provinciale en nationale plechtigheden om hulde te brengen aan hun wapenmakers die omkwamen in het te betreuren oorlogsgeweld. Daarom lijkt het ons zinvol eens stil te staan bij de geschiedenis van deze Lakense vereniging vooraleer de laatste sporen ervan uitgewist worden.

2. VAN “ PATRIOTTISCHE KRING” (Cercle Patriotique) TOT “LAKENSE VRIENDENKRING VAN OUD-STRIJDERS” (Amicale Laekenoise des Anciens Combattants – A.L.A.C.)

Op pagina 152 van het boek “Laeken ancien et moderne” van de hand van A. Cosyn, dat wij als heemkundigen “onze bijbel” noemen (uitg. 1904), geeft de auteur een opsomming van de bestaande Lakense verenigingen. Hij vermeldt o.a. ook het bestaan van een groepering van ex-militairen⁴. Onze pogingen om de geschiedenis van deze groepering te achterhalen zijn mislukt.

---

³ o.c. (1), deel II, pp. 190-196

⁴ W. van der Elst, “Onder Ons – Koninklijke Toneelvereniging Laken”, in: LACA Tijdingen jg. 13 – N° 4, 2002, p. 22

De naam van de groepering "Cercle Patriotique de Laeken" duikt voor het eerst op in de brief die de beeldhouwer De Soete richtte aan Burgemeester en Schepencollege van Laken op 29 juni 1920⁵.

Oude leden van de huidige oudstrijdersvereniging wisten te berichten dat deze kring uit diverse geledingen samengesteld was:

- de oudgedienden van de Lakense Burgerwacht
- de oud-strijders die deelnamen aan de 10-daagse veldtocht in 1831
- de gemobiliseerden van 1870-1871
- de veteranen van Leopold II

Feit is dat deze kring na WO I werd opgeheven en dat de leden aansluiting zochten bij de nieuwe oudstrijdersvereniging die opgericht werd op 23 november 1919.

3. DE ARCHIEVEN VAN ALAC / LVOS

Van bij de aanvang werd ons geschiedkundig enthousiasme ferm getemperd door een spijtige vaststelling: de archieven van ALAC/LVOS bestaan niet meer!

In het jubileumnummer van het trimestriële tijdschrift van de vereniging, uitgegeven ter gelegenheid van de 75^e verjaardag van de stichting, drukte de toenmalige voorzitter, de heer J. Vilain, zijn spijt en verontwaardiging hierover uit. We geven zijn tekst weer zonder vertaling in het Nederlands, teneinde de waarachtigheid van zijn woorden en gevoelens niet te

ontkrachten! (traduttore, traditore, je weet wel!)

"Pour ce 75ème anniversaire, j'aurais voulu vous faire un historique détaillé de votre AMICALE, mais une certaine personne qui devait pourtant connaître ses responsabilités, lorsqu'elle faisait partie des dirigeants de notre amicale a VOLONTAIREMENT détruit une grande partie de nos archives qu'elle conservait par devers elle. Ce fut un acte volontaire et délibéré car les tractations pour récupérer les archives aux fins de les transmettre au successeur, ont duré plusieurs années. C'est avec une volonté réfléchie qu'elle a mis le feu à notre documentation et à nos archives lorsque par voie légale nous en avons exigé la restitution. C'est dommage, mais chacun de vous en pense ce qu'il veut ... »

⁵L. Candau in LACA Tijdingen, jg. 14 – N° 1, p. 12 – deel I van onderhavig artikel

Tot hier de droeve klacht van een welmenend voorzitter. We zullen het dus moeten stellen met de weinige overgebleven documenten die ons door welwillende personen ter hand werden gesteld.

4. DE EERSTE 10 JAREN

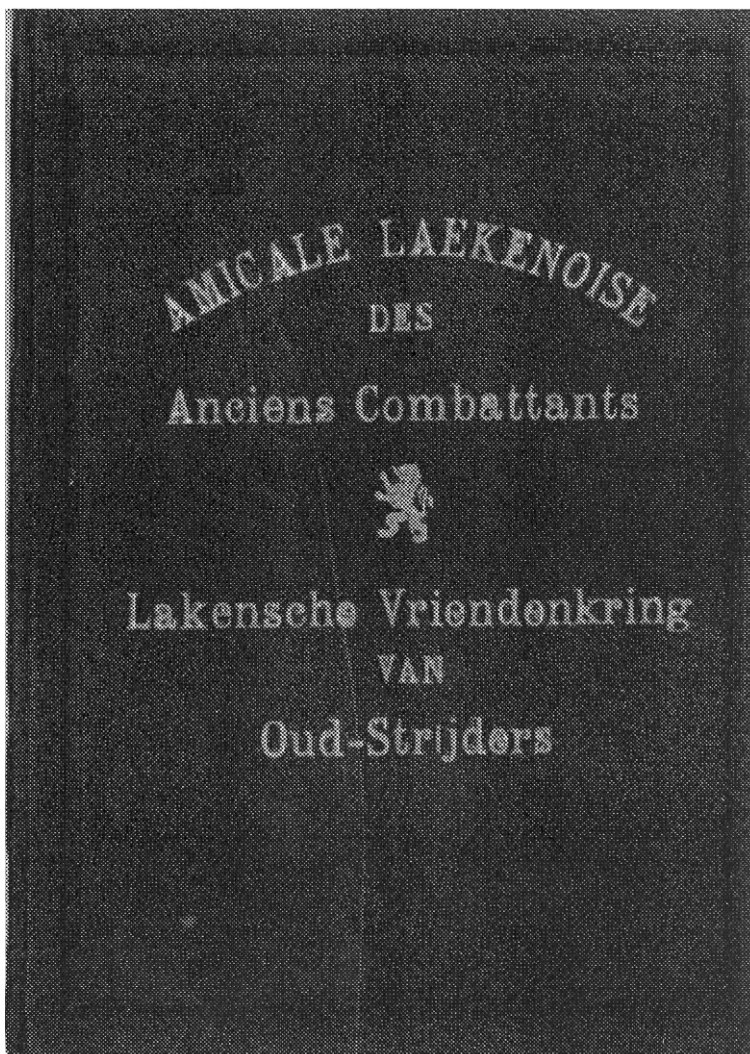
De stichtingsvergadering van de Lakense Vriendenkring van Oud--strijders viel op enkele dagen na samen met de eerste verjaardag van de wapenstilstand na WO I (1 november 1919). De identiteit van de promotoren achter deze gebeurtenis is gekend:

DE GRAEVE Constant

VANDEN BERGHEN François

VERBELEN Camille

VAN WIJMERS Adrien

De statuten van de Kring dragen als datum 23 november 1919 en bepalen in artikel 1 dat de vereniging tot doel heeft de kameraadschappelijke banden tussen de leden oud-strijders te bevorderen en binnen de grenzen van de inkomsten de behoeftige of zieke leden ter hulp te komen. De vriendenkring is een LIEFDADIGE, AUTONOME, en NEUTRALE instelling. Hieronder nog enkele merkwaardige vermeldingen:

Art. 2. Eventuele kandidaat-leden worden voorgesteld door een peter. Zij moeten ook

documenten kunnen voorleggen waarin hun status van "nationale erkenning" wordt aangetoond.

Art.17. De bestuursraad zal beslissen of al dan niet een tegemoetkomende hulp aan een noodlijdend lid wordt verleend, en dit op grond van een diepgaand onderzoek, door twee afzonderlijke leden van de Kring hiervoor aangeduid, en die hierover later verslag uitbrengen. De beslissing van de bestuursraad is onherroepelijk. De namen van de begunstigden worden nooit vrijgegeven.

Het bestuurscomité, samengesteld uit 23 leden, koos als eerste voorzitter de Heer VERHAYGEN Henri (?). Als vice-voorzitter en algemeen secretaris werden respectievelijk de Heren VAN DE VELDE René en VAN BUYLAERE Alphonse naar voor geschoven.

Volgend op deze start beleefde de Kring een euforische tijd, gekenmerkt door een haast niet eindigende reeks van vaderlandslievende plechtigheden, zowel lokaal als nationaal, feesten, bijeenkomsten, tombola's, ja zelfs duivenwedstrijden. Al deze activiteiten werden georganiseerd met als enige bedoeling de kringkas te spijsen en alzo een solidariteitsfonds op te bouwen om hulpbehoevende wapenmakers te ondersteunen. En hoewel tijdens de eerste jaren na de bevrijding het land nog gebukt ging onder de zware gevolgen van de "Grote Oorlog" mocht de Kring rekenen op een brede participatie van de Lakense bevolking!

Op 15 oktober 1922 werd voor 't eerst een eigen tijdschrift uitgegeven op 4 pagina's onder de benaming: " L'AUBE – DE DAGERAAD". Dit was een hele prestatie! Spilfiguren achter dit tijdschrift waren de Heren PHILIPS en LADRIERE. Andere, niet nader genoemde ijveraars zorgden voor de inzameling van reclameteksten zonder dewelke het blad niet zou kunnen overleven.

Een exemplaar van het overgrote deel van deze tijdschriftnummers bleef bewaard in de Koninklijke Bibliotheek Albertina, behalve de 7 eerste jaargangen. Na 34 jaargangen werd de uitgave in zijn toenmalige vorm stopgezet (1955) en omgevormd tot een trimestrieel informatieblad. Gelukkig kon de secretaris van LACA, de Heer W. van der Elst, twee nummers van de eerste jaargang, nummers 9 en 10, respectievelijk uitgegeven in juni en juli 1923, terugvinden in het rijke archief van het Archief en Museum van het Vlaams Leven te Brussel (AMVB). We danken hem voor het zoekwerk.

Nu is het zo dat aan de hand van deze tijdschriften geen grondige studie kan gemaakt worden van de Kring (beperkt aantal jaargangen en een te grote hoeveelheid informele berichtgeving over de meest uiteenlopende onderwerpen). We weerhouden echter twee merkwaardige elementen:

- In het jubileumnummer, uitgegeven ter gelegenheid van de XXXste verjaardag van het tijdschrift verscheen een bijdrage van een Nederlandstalig actief lid die zijn tekst ondertekende met het pseudoniem "De filosoof".

In 1931 kwam hij als beroepsmilitair in Laken wonen als gevolg van een overplaatsing. Vrij vlug vond hij aansluiting bij de Kring op aandringen van de Heer VERBEKE. Aangezien in het verleden de Nederlandstalige teksten in het tijdschrift nogal slordig verzorgd werden, zou de Heer P. ROSIERS (dat is zijn eigenlijke naam) hier in de toekomst verandering in brengen, hetgeen natuurlijk ten goede kwam aan de kwaliteit van het blad. Later nog werd een redactieraad samengesteld bestaande uit drie vrijwilligers waaronder onze "filosoof van de Dageraad".

- In de twee nummers van de eerste jaargang vinden we verwijzingen naar het oorlogsmonument. ALAC/LVOS blijkt trouw te blijven aan het initiatief dat door de voorgangers in het leven werd geroepen.

"Le président ayant eu un entretien avec M. le Bourgmestre MAX, au sujet de l'érection du monument élevé à la mémoire des Héros Laekenois, nous donne connaissance du résultat de cet entretien. » (verder helaas geen uitleg !)⁶

*"Des membres interpellant au sujet du monument aux Héros Laekenois, il est décidé de se mettre le plus vite possible en rapport avec M. le Bourgmestre, pour obtenir des renseignements complémentaires. »*⁷

Ter gelegenheid van de 10e verjaardag van ALAC/LVOS stelde Z.K.H. Albert de Lakense Vriendenkring van Oud--strijders onder de Hoge Bescherming van zijn zoon, de Hertog van Brabant. Deze toestand werd aangehouden tot de troonsbestijging van de beschermheer, Koning Leopold III op 23 februari 1934.

---

⁶ Zie afdrukken van enkele bladzijden uit het Tijdschrift "L'Aube – De Dageraad" in fine.

⁷ Zie 6

5. ENKELE TECHNISCHE GEGEVENS EN VERMELDINGEN VAN GROTE MOMENTEN.

1 Vlaggen van de Lakense Vriendenkring van Oud--strijders

- De eerste verenigingsvlag werd door de Gemeente Laken geschonken tijdens een officiële plechtigheid op 23 mei 1920.
- De tweede vlag werd geschonken door de handelaars van de Maria-Christinastraat op 25 november 1939.
- De derde vlag werd aangekocht door de Kring bij openbare inschrijving en overhandigd op 22 november 1969.

2 Verenigingslokalen in Laken

Opeenvolgend vond ALAC/LVOS onderdak in volgende cafés:

23 november 1919	Chez Leemans,	Fransmanstraat 62
26 december 1926	Chez Leemans,	Leopold I straat 275
7 juli 1931	Chez Bascour,	Leopold I straat 155
10 september 1936	Chez Draps,	Strijderssquare 12
1 maart 1974	Au Bockstael,	E. Bockstaellaan 236
15 April 1993	Au Maes,	Leopold I straat 2

3 Lijst der opeenvolgende voorzitters:

VAN DEN BREEDE Leopold	van 23/11/1919 tot 14/05/1920
THYSEN Henri	van 14/05/1920 tot 02/09/1923
VAN BUYLAERE Henri	van 14/09/1923 tot 28/12/1925
THYSEN Henri	van 10/01/1926 tot 13/10/1929
VERBRUGGEN Henri	van 30/10/1929 tot 08/01/1950
D'HAENENS Joseph	van 08/01/1950 tot 11/01/1959
DE BRANDT François	van 11/01/1959 tot 04/02/1973
LAGNEAU Robert	van 04/02/1973 tot 04/02/1978
FAYT René	van 04/02/1978 tot 09/01/1983
VILLAIN Jean	van 09/01/1983 tot 12/06/1995
SLEEGERS Jeanine	van 04/01/1996 tot 03/01/1999
DEVRIENDT Alphonse	van 03/01/1999 tot op heden

4 Grote momenten

- Op 19 november 1944 vierden de Lakense Oud--strijders 14/18 de verjaardag van hun 25-jarig bestaan. Zij troffen op deze dag de nodige maatregelen om de nieuwe oud--strijders van de IIde wereldoorlog in hun rangen op te nemen. Tijdens de toespraak van de voorzitter viel de cynische boutade: *"HELAS, la relève est assurée."*
- Op 11 november 1949 werd de verenigingsvlag tijdens een plechtigheid met een Franse wimpel versierd, eigenhandig aangebracht door de Franse ambassadeur Graaf HAUTECLOQUE.
- Op 30 maart 1951 verleende Z.K.H. de Koninklijke Prins Boudewijn de toestemming aan ALAC/LVOS om het predikaat "Koninklijke" aan de benaming van de vereniging toe te voegen.
- Velen hadden wellicht niet gedacht deze datum te halen, maar op 19 november 1994 was het dan zo ver. ARLAC/KLVOS vierde op deze dag de 75ste verjaardag van de stichting van de Kring. Nog kan deze vriendenkring in zijn financiële behoeften voorzien dank zij een aantal milde schenkers ... nog is de ONAFHANKELIJKHEID van de Nationale Federatie niet aangetast. Het ledenaantal evenwel loopt elk jaar gestaag terug. Reeds in 1984 werden de statuten geactualiseerd en werden gewone leden (niet-oud-strijders) aanvaard om de effectieven enigszins op peil te houden. Het werd een prachtige dag waaraan een 70-tal leden deelnamen. Na de bloemenneerlegging aan het monument werd in de lokalen van het oude Lakense gemeentehuis een zeer gewaardeerd banket opgediend, afgesloten met een reuzentombola. Waardevolle prijzen werden geschonken door meerdere politieke autoriteiten, bankinstellingen, handelaars en particulieren...

6. NAWOORD

Intussen zijn we reeds beland in de 21ste eeuw. Vijfentachtig jaar na het sluiten van de Wapenstilstand past het zeker om de herinnering eraan levendig te houden.

H. Van Royen⁸ weet het nog treffender uit te drukken:

"Om een geslaagde herdenking te hebben dient er volk gemobiliseerd te worden. Wanneer de getuigen, zowel van het front- als van het thuisleven

---

⁸ H. Van Royen in "Pro Memorie. Monumenten voor de Grote Oorlog", in tijdschrift "Ons Heem", jg. 52 - N° 4 – uitg. : Verbond voor Heemkunde

wegdeemsteren word ook het monument een getuige van een voorbije generatie."

Het komt er dus op aan een hernieuwde duiding te bepalen voor die restanten van een vorige eeuw. Misschien zou een aantal weldenkende mensen uit diverse lokale kringen, na diepgaande studie en discussie, hierop een aantal frisse beschouwingen kunnen distilleren en initiatieven voorstellen.

Wij danken Mevrouw J. SLEEGERS, erevoorzitster ARLAC/KLVOS, voor de overgemaakte foto's.

75ste verjaardag van ARLAC/KLVOS op 19 november 1994

Foto 1: Bloemenneerlegging aan het monument

Foto 2: Ontvangst Voorzitter J. Vilain op stadhuis Brussel door dd. Burgemeester F. Thielemans

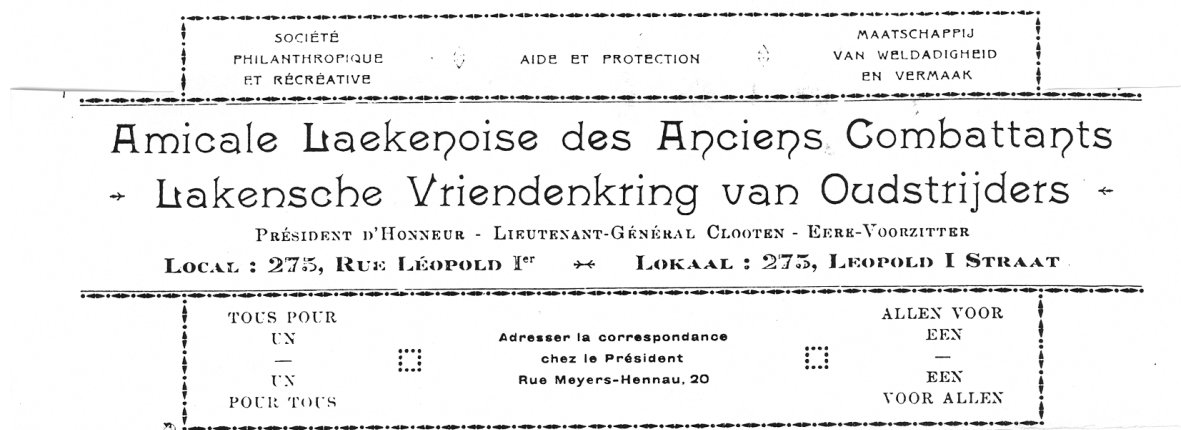
Jaarlijkse plechtigheid 11 november 1996

Foto 3: Vlaggendragers naast Voorzitster Mw J. Slegers

Foto 4: Bloemenneerlegging aan gedenktafel in politiecommissariaat

Figuur 1: Hoofding briefpapier ALAC/LVOS in 1922

ABONNEMENTS :

Belgique, un an . . . fr. 2
Etranger, un an . . . fr. 3

L'AUBE

TOUS POUR UN
UN POUR TOUS

Organe officiel

de l'Amicale Laekenoise des Anciens Combattants

Local : 275, rue Léopold 1er. — Téléphone 135.49

Pour la correspondance, s'adresser à la direction, 117, rue Stéphanie, Bruxelles (2e dist.); Pour les annonces et administration, 49, Avenue Prudent Bois, Bruxelles (2e dist.).

ASSEMBLÉES - RÉUNIONS

Vendredi, 6 juillet, à 20 heures, au local, assemblée générale. Ordre du jour très important : Voyage à Anvers. — Monument aux Héros laekenois. — Monument au Poilu inconnu. — Caisse de voyage. — Caisse d'épargne. — Sports.

Vendredi, 13 juillet, à 20 h. au local, réunion du Comité.

Vendredi, 27 juillet, à 20 h. au local, réunion du Comité.

ASSEMBLÉE GÉNÉRALE DU 8 JUIN.

La séance est ouverte à 8 h. 1/4, sous la présidence de M. Thysen, président.

La lecture du rapport de la séance précédente ne donne lieu à aucune observation.

Nouveau membre : Eug. Van Goethem, rue Em. Delva, 7

Le directeur des fêtes donne quelques renseignements au sujet de la fête champêtre du 17 juin. Il est fait appel au dévouement de tous pour la réussite de cette réunion.

Des échanges de vues ont lieu pour l'organisation d'un voyage à Anvers, le 5 août prochain. Des circulaires parviendront par la suite, donnant tous les renseignements nécessaires.

Suite à une lettre, l'ALAC participera à la remise officielle du drapeau à l'Union nationale des Officiers invalides, le 17 juin, à 11 h. du matin, à l'Hôtel de Ville de Bruxelles.

Il est décidé, en outre, que nous assisterons à la messe que les Ex-Prisonniers Politiques feront chanter, le 24 courant, à 10 h., en l'église N.-D. de Laeken, pour le repos des anciens.

Des membres interpellant au sujet du monument aux Héros laekenois, il est décidé de se mettre le plus vite possible en rapport avec M. le Bourgmestre, pour obtenir des renseignements complémentaires.

Après discussions d'ordres divers, la séance est levée à 11 heures 15.

La Saint-Quentin de l'Amicale.

Le lundi de la Pentecôte, l'Amicale Laekenoise des Anciens Combattants a eu l'heureuse initiative d'organiser au profit de sa caisse de secours, un grand concours de pigeons sur Saint-Quentin (145 km.) par avion.

Six cent quarante-neuf pigeons ont pris part à ce

concours. Les pigeons ont été transportés par les soins de MM. Chaidron et Cie, avec l'approbation de la Société colombophile *Aviatic* de Bruxelles.

Le concours a été doté de nombreux prix, parmi lesquels des objets offerts par de généreux donateurs, animés d'un bel esprit philanthropique. Les dons se répartissent de la façon suivante :

M. **Martens, Henri** : un appareil Poulet (val. 320 fr.);

M. **Baur** : une action de la ville de Bruxelles;

M. **Symons** : un panier à pigeons,

et le membre **Armand De Vuyst** : un contact au colombier.

Au nom de l'Amicale, un grand merci.

La mise en loge s'est faite, au local de l'Amicale, de 18 à 24 heures, le dimanche soir 20 mai, par quelques membres dévoués de l'Amicale.

MM. Deschryver, Taelemans, Degraeve, Van den Berghen Fr., avec la collaboration de **MM. G. Peeters, De Witte, Everaerts, Schollaert, Othiers, Matthy, De Lassassie, De Vleeschouwer** et **De Vuyst (junior)**.

Notre membre De Vuyst s'occupait de la remise des appareils. A 3 heures du matin, les paniers sont mis sur le camion, mis gracieusement à la disposition de l'Amicale par M. **Toeteneel** et sont ensuite transportés au champ d'aviation d'Evere où ils arrivent à 4 heures. Immédiatement après, la mise en avion s'est effectuée en présence de M. J. Vanderberghen, le vétérinaire de la colombophile laekenoise et les membres De Vuyst, Degraeve, Taelemans et Vandenberghe Fr.

Le lâcher a eu lieu à 14 heures 20.

Les rentrées se sont faites normalement.

Ce concours a rapporté un bénéfice net de 520 francs.

Il y a lieu de féliciter tous les dévoués membres qui, en collaborant à ce concours, ont contribué dans une large mesure, à alléger de quelque peu, les souffrances et les misères que nous avons à cœur de relever et qui, hélas! sont très nombreuses.

Nous tenons à féliciter également les personnes étrangères à l'Amicale, qui ont coopéré à notre concours et ont apporté leur appui aux organisateurs.

Nous citons entr'autres M. **Rapalier**, pilote, M. **Vandezande**, convoyeur et surtout M. **Fr. Faes**, qui est toujours prêt à tout appel de l'Amicale.

Un grand bravo pour les deux organisateurs **MM. Fr. Vandenberghe** et **Leemans**.

— Meneer de baron... ik bemin uw dochter... zeer, ja, zeer... Ik kan geen woorden vinden om u dat te zeggen.
Zeep — Als ge t'soms met cijfers wilt doen, geneer u niet.

Figuur 2: Voorpagina maandblad "L'Aube - De Dageraad" 1ste jaargang nr 10 1922/1923

PEINTRES!

Pour vos décorations n'employez que le

**BLANC FIXE
ALGER**

Pour vos plafonds et badigeons, exigez le

**BLANC FIXE
LA COURONNE**

En toutes drogueries.

Buvez la délicieuse

GUEUZE-LAMBIC

SYMONS Frères

422, rue des Palais
Laeken=Bruxelles

Téléph. Br. 647.85

Fumez

les Cigarettes

MAROUF

ce sont

LES MEILLEURES

FEMMES,
voulez-vous être jolie

Renouvelez votre garde-robe
LA TEINTURE

TÊTE DE RENAR
teint à neuf tous les vêtements
en laine, mi-laine, soie
coton.

En vente dans toutes les bonnes drogues.
Gros: Veldehens et Rousseau, Bruxelles.
Téléphone: 325.34

Taverne-Hôtel Impérial

Chambres spacieuses et confortables. — Grand jardin.
— Grande salle pour noces et banquets. — Bières anglaises tirées au tonneau.
— Vins de marque. — Déjeuner et dîner sur commande. — Buffet froid.

49, Vieux Marché-aux-Grains, Brux.

Menuiserie de luxe et ordinaire.

Georges Debels
Rue Fransman, 35, Brux.

Constructions d'armoires-glacières pour bouchers et charcutiers. — Spécialement outillé pour la réparation et l'amélioration de glacières de tous systèmes. — Portes frigorifiques.

5 p. c. remise aux membres.

N'achetez rien avant d'avoir vu les prix et qualité :

A la BLOUSE ÉLEGANTE

Piens - Davie

190, Rue Marie-Christine
LAEKEN

Tissus et confections sur mesure
Blouses, corsets, bonneterie,
Mercerie, etc., etc..

Corsets

P. D.

Antirouille

Corsets de Sport

ET DE

Tous Genres

fabrication incomparable

Confort

Élégance

Solidité

Pour vos

CHAUSSURES

adressez-vous

AU SANS RIVAL

Maison de confiance

53, rue Marie-Christine

où vous trouverez des chaussures de tout premier choix à des prix défiant toute concurrence.

**TABACS - CIGARES
CIGARETTES**

F. Van Leeuw-De Veylder

Ancien Combattant

26, Rue Ketels, 26

Fournitures classiques
Entreprises
de Peintures et de Décorations

Voulez-vous

être **BIEN COIFFÉ**

et **A BON MARCHÉ**

adressez-vous à la *Chapellerie* :

René Hipken

118, Rue Marie-Christine

5% de réduction aux membres de l'Amicale

Entreprises Générales
de bâtiments
et de menuiserie.

J. Tenaerts & Fils

212, rue Marie-Christine

Devis sur demande
Meubles de luxe et ordinaires
Travaux d'architecture

MARTINI
Vermouth

ROSSI
Vin apéritif

Les plus appréciés

A LA FÉE PARISIENNE

ROBES

**MANTEAUX
MODES**

" **LUCE** " **SUR MESURE**

61, Rue Marie-Christine

Fournitures pour la photographie
Travaux pour amateurs

Maison **W. HERMAN**

Produits recommandés :

Email et couleur alicine

Encastrique pour meubles et parquets.

Cire en poudre pour salles de danse.

Poudre Sanitas, pour la désinfection des pigeonniers

et des poulaillers

Anti-Mites et papier goudron.

pour la conservation des fourrages.

156, rue Marie-Christine

Téléph. 124.59

"Union Allumettière,"
SOCIÉTÉ ANONYME
♦ 97 ♦
rue des Etangs-Noirs
Bruxelles

La meilleure allumette

Mattart Frères

167-169, RUE MARIE-CHRISTINE

Téléphone B. 9784

LAEKEN

Denrées coloniales
Vins et Spiritueux
Articles de ménage
Faïence, porcelaine, émaux

Avant vos achats, demandez nos prix
5 p. c. remise aux Combattants

La Maison

Jacobs-Nye

est reconnue pour son grand choix de cuisinière et feux continus qu'elle vend à un prix défiant toute concurrence.

151, rue Marie-Christine

Imprimerie BILLIER, 81, rue Marie-Christine, BRUXELLES

Figuur 3: Steunende Lakense handelszaken in 1923 als bijlage aan maandblad "L'Aube - De Dageraad"

NOG DE TRADE MART

Daniel Van Kriekinghe

In LACA Tijdingen Jg. 13, nr. 4 verscheen in de rubriek "Laken Vroeger en Nu", p. 28-29, een artikel over de Trade Mart, waarbij een wat misleidende illustratie werd gepubliceerd, die ook wel een gebouw van de Trade Mart voorstelt, maar dan het "**Buro & Design Center**", dat pas in 1991 werd gebouwd door Trammel Crow, de grootste onroerend goedpromotor van de U.S.A.

Het is een veelzijdig gebouw van 25.000 m² over 8 verdiepingen, met showrooms en bureelruimte voor specialisten uit 3 grote sectoren: kantoorinrichting, kantooruitrusting en diensten. Vooral de IT-sector heeft uiteraard een grote expansie gekend.

Het gebouw dat in de tekst van bovenvermeld artikel werd beschreven, is echter dat van de "**Fashion Gardens**", in 1975 gereedgekomen.

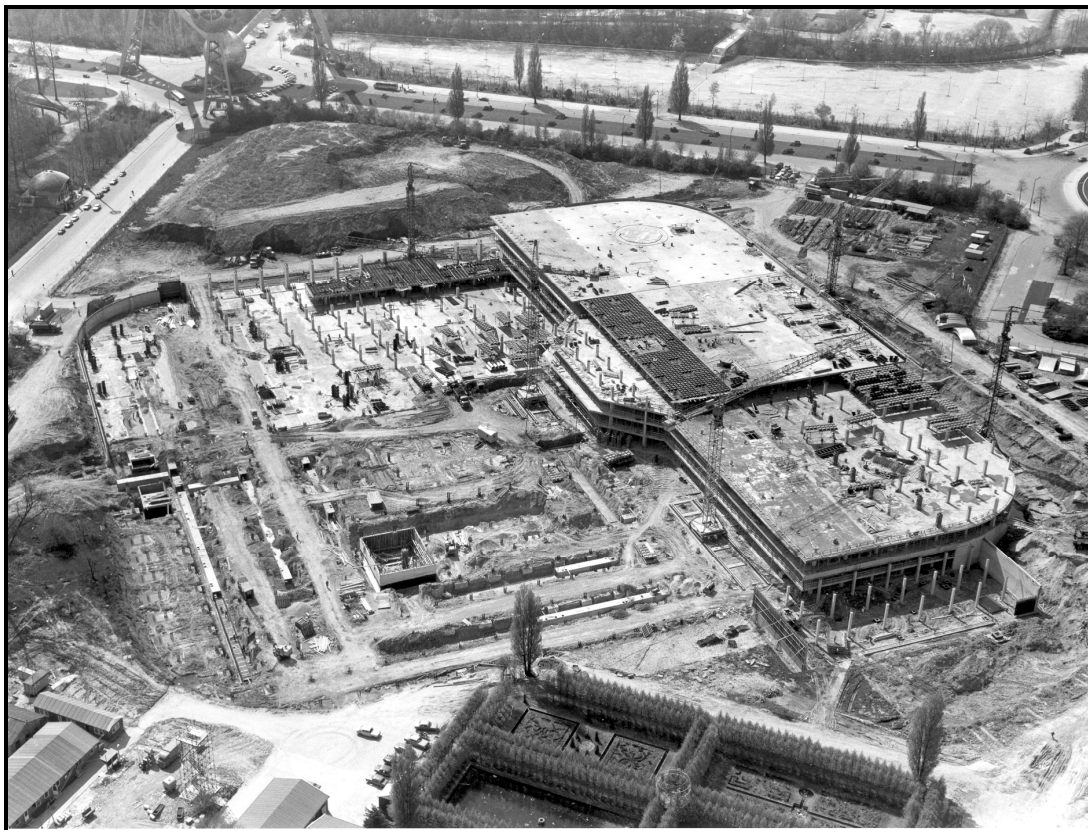
Tijdens de Wereldtentoonstelling van 1958 bevond zich hier de "Pijl van de Burgerlijke Bouwkunde" ("Flèche du Génie Civil"), die een grote reliëfkaart van België overschaduwde, waarop kleine auto's rondreden over miniatuur-autowegen. Het thema was: "de overwinning van de natuur

door de burgerlijke bouwkunde". Eerst was een reusachtige buizenstellige gemonteerd waarop dan de bekisting voor de betonnen pijl werd aangebracht. De pijl was 80 meter lang en schoot 36 meter hoog de lucht in. Aan de basis steunde hij slechts op drie punten, en een koepelvormige zaal in de vorm van een driehoek met zijden van 28 meter vormde een tegengewicht. Aan deze pijl hing aan stalen kabels een 60 meter lange loopbrug, 5 meter boven de reliëfkaart, die een gewicht van 74 ton kon dragen, of ongeveer 1.000 personen.

Op de kaart met een oppervlakte van 2.500 m² werden door maquettes, plattegronden, schaalmodellen, alle belangrijke bouwwerken van het land voorgesteld.

De pijl, die na meer dan twee jaar werken, ingehuldigd werd op 28 januari 1958, was ontworpen door architect Van Dooselaere en ingenieur Paduart, professor aan de ULB. Hij werd gefinancierd door de bouwondernemingen via hun beroepsfederatie.

Deze gewaagde betonconstructie bleef nog enige tijd bewaard, om tenslotte de plaats te ruimen voor de eerste gebouwen van de Trade Mart, waaraan in 1973 werd begonnen.

INHOUD

1	Ten Geleide (L. Candau)	1
2	In mijn tijd Deel 2 (A. Merens & E. Christiaens) 2	
3	Omtrent monumenten, gedenktekens en ereperken voor militaire en burgerlijke slachtoffers van beide wereldoorlogen in Laken Deel 2 (L. Candau)	22
4	Nog de Trade Mart (D. Van Kriekinghe)	34

